Tullverket
Rättsavdelningen

YTTRANDE

Datum
2026-10-08
Dnr
TV-2026-13825
Ert datum
2026-06-12
Er referens
Ju2026/00235

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet

P - Publik Information

Polismyndighetens hemställan om bemyndigande att meddela föreskrifter om tekniska mätinstrument

Sammanfattning

Tullverket har granskat Polismyndighetens hemställan om bemyndigande att meddela föreskrifter om tekniska mätinstrument mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslagen i hemställan kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverket har inget att erinra mot förslaget att en annan myndighet än Polismyndigheten (Swedac enligt förslaget i hemställan) ges bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka grundläggande mättekniska krav som ska ställas på de tekniska mätinstrument som används inom trafikövervakning vid Polismyndigheten och om kontroller av dessa. Tullverket har däremot synpunkter på själva utformningen av bemyndigandet eftersom det behövs ta hänsyn till att även Tullverket är användare av ett av de mätinstrument som avses i hemställan.

Tullverkets ställningstagande

Befogenhet att ingripa mot rattfylleribrott

Tullverket har sedan den 1 juli 2008 befogenhet att ingripa mot rattfylleribrott. En tulltjänsteman får stoppa ett fordon om det behövs för att med stöd i lag eller annan författning kontrollera transportmedlet, den som för det eller dess last (2 kap. 4 § 4 tullbefogenhetslagen [2024:710]). En tulltjänsteman har vid ett sådant ingripande befogenhet att ta alkoholutandningsprov, i form av både sållningsprov och bevisprov, i syfte att förebygga, upptäcka och utreda rattfylleribrott (1 § lagen [1976:1090] om alkoholutandningsprov och 4 § lagen [1951:649] om straff för vissa trafikbrott) samt omhänderta fordonsnycklar vid misstanke om rattfylleribrott (10 kap. 1 § tullbefogenhetslagen). Tullverket har vidare rätt att besluta om omhändertagande av körkort (7 kap. 4 § körkortslagen [1998:488]) samt inleda förundersökning om rattfylleribrott enligt bestämmelserna i 23 kap. rättegångsbalken.

Tv 292.2 Utgåva 4 Mars 2025

Föreskrifter om alkoholutandningsinstrument

Polismyndigheten har i hemställan angett de mätinstrument som i dag används inom myndighetens trafikövervakning och som myndigheten anser att Swedac i fortsättningen ska ges bemyndigande att föreskriva om (se avsnitt 7.2 i hemställan). Ett av dessa mätinstrument är alkoholutandningsinstrumentet (sållnings- och bevisinstrument), vilket även används i Tullverkets verksamhet när myndigheten ingriper mot rattfylleribrott och tar alkoholutandningsprov. För detta instrument har Polismyndigheten utfärdat föreskrifterna (RPSFS 2012:19) om alkoholutandningsprov med sållningsinstrument och bevisinstrument m.m., FAP 333-2. Föreskrifterna är bl.a. utfärdade med stöd av förordningen (1976:1091) om föreskrifter rörande alkoholutandningsprov, av vilken framgår att föreskrifter som rör Tullverket eller Kustbevakningen får meddelas efter att respektive myndighet har hörts. Tullverket har inte egen föreskriftsrätt på området som rör alkoholutandningsprov utan tillämpar nämnda föreskrifter, utfärdade av Polismyndigheten.

De aktuella föreskrifterna innehåller bl.a. regler om den utrustning som används, provtagning, behörighetskrav för användning och hantering av instrumenten samt kontroll av instrumenten (kalibrering respektive verifiering). Polismyndigheten anger i hemställan att vid ett överförande av ansvar behöver nya föreskrifter tas fram och ersätta de nu gällande på området (se avsnitt 7.2.2 i hemställan). Polismyndighetens förslag innebär alltså att bl.a. föreskrifterna (RPSFS 2012:19) om alkoholutandningsprov med sållningsinstrument och bevisinstrument m.m., FAP 333-2, ska upphävas och ersättas av nya föreskrifter som Swedac utfärdar. Polismyndighetens hemställan innebär inte i sig att Tullverkets alkoholutandningsinstrument automatiskt kommer att omfattas av Swedacs nya föreskrifter.

Tullverkets uppfattning är att det är av stor vikt för rättssäkerheten att det för ett mätinstrument som används av flera myndigheter och för samma ändamål, i det här fallet alkoholutandningsprov, uppställs samma krav vad gäller mätteknik, behörighet och kontroll. Detta för att säkerställa transparens och förutsägbarhet både hos berörda enskilda och berörda myndigheter. Det är av den anledningen lämpligt att det är samma myndighet som ges bemyndigande att meddela föreskrifter på området, oavsett vilken myndighet som ska tillämpa dem.

Tullverket vill mot ovanstående bakgrund poängtera att det är av särskild vikt att det säkerställs att Tullverket (och Kustbevakningen) även fortsättningsvis kommer omfattas av föreskrifter gällande alkoholutandningsprov, oavsett om det är Swedac eller annan myndighet som ges bemyndigandet att meddela föreskrifter på området. Det är vidare viktigt att det föreskrivs att föreskrifterna får meddelas först efter att Tullverket (och Kustbevakningen) har fått tillfälle att yttra sig.

Polismyndighetens förslag till författningsändringar i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon samt i förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon (se avsnitt 2.1 och 2.2 i hemställan) behöver således kompletteras så att de även omfattar Tullverket (och Kustbevakningen).

Ärendets handläggning

I detta ärende har rättschefen Sofie Lindblom beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Charlotte Ljung. I den slutliga handläggningen har även enhetschefen Cecilia Riddselius deltagit.

TULLVERKET

Sofie Lindblom

Kopia till:
Finansdepartementet, S3
Tullverket
  Verksledningsstaben
  Kommunikationsavdelningen
  Kontrollavdelningen
  Tullkriminalavdelningen
  Förvaltningsavdelningen